

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ФОРТЕПІАНО)**

для студентів
Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: другого магістерського
Освітньої програми
025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2022

Розробники: Куришев Євген Володимирович, канд. педагогічних наук, доцент; Ляшенко Ольга Дмитрівна, канд. педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Куришев Євген Володимирович, канд. педагогічних наук, доцент; Полянський В'ячеслав Анварович, професор; Гуменюк Станіслав Павлович, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

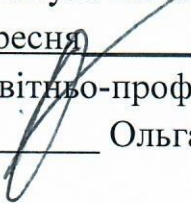
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол №7 від « 7 вересня » 2022 року

Завідувача кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

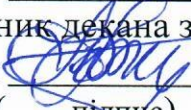
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.01 «Музичне мистецтво»

« 5 » вересня 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми 025.00.01 «Музичне мистецтво»
 Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму перевірено

« ___ » _____ 2022 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Інна ТКАЧЕНКО
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Спеціальний інструмент (фортепіано)»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	7/210	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом	1	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Індивідуальні	34	32
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	22	24
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу: сформувати фахові та загальні компетентності, що сприятимуть майбутній ефективній професійній діяльності студента другого освітнього рівня (магістерського).

Завдання:

- удосконалити вільне володіння музичним інструментом, грамотне сприймання, осмислення і інтерпретування музичних творів;
- розвинути вміння інтерпретувати художні образи музичних творів у процесі знайомства із різними стилями, жанрами і формами музичного мистецтва;
- удосконалити фортепіанну техніку, що сприятиме відтворенню авторського тексту із технічною досконалістю;
- розвинути піаністичні та творчі можливості студента;
- навчити особливостям ансамблевої гри;

– опрацювати різні форми та методи репетиційної та концертної діяльності, що сприятимуть розвитку високого рівня художньо-виконавської культури студента.

Вивчення дисципліни «Спеціальний інструмент (фортепіано)»
сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних
компетентностей:

Програмні компетентності		
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК-8	Здатність працювати в міжнародному контексті.
	ЗК-9	Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
	СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
	СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти (по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики / звукорежисерської практики обробки звуку).
	СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній діяльності.
	СК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
	СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
	СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
	СК 8	Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
-------	---

ПРН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
ПРН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
ПРН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
ПРН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
ПРН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 9	Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.
ПРН 10	Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ФОРТЕПІАНО)»

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент» студенти повинні

знати:

- художньо-виконавські особливості роботи над музичним твором;
- основні методики подолання виконавських проблем, підготовки до концертного виступу;
- власні індивідуальні недоліки та шляхи їх усунення;
- культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм;

вміти:

- професійно володіти музичними творами та відтворювати авторський текст із технічною досконалістю;
- самостійно працювати з авторським текстом; розуміти змістовий контекст твору;
- робити порівняльний аналіз інтерпретацій;
- проявляти здатність до ансамблевої гри;
- здійснювати концертно-виконавську діяльність (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано) і брати участь у різних концертних заходах.

У процесі роботи зі студентами застосовуються такі **методи:**

- за джерелом інформації: словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом, а також методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Форми роботи – аудиторні індивідуальні (практичні) заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – нотний матеріал, аудіо-, відеоматеріали, методичні рекомендації.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Спеціальний інструмент» є модульні контрольні роботи (9 та 10 семестри) та залік (9 семестр).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ФОРТЕПІАНО)» Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Р а з о м	Розподіл годин між видами робіт			
			Аудиторна			
			Ле кц ій ні	Індив ідуал ьні	Сам ості йна роб ота	Мо дул ьні й кон тро ль
Змістовий модуль 1. Підготовка навчальної програми студентом						
1.1	Творче прочитання авторського тексту	27		14	11	2
1.2	Музичне сприйняття художніх образів	33		20	11	2
	Разом за семестр	60		34	22	4
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності						
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	28		16	12	2
2.2	Виконавська реалізація власної художньої інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	32		16	12	2
	Разом за семестр	60		32	24	4
	Разом за навчальним планом:	120		66	46	8

**4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ФОРТЕПІАНО)»**

Змістовий модуль 1

Підготовка навчальної програми студентом

**1.1. Творче прочитання авторського тексту (14
годин)**

Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Особливості фактури музичного твору. Винайдення зручної аплікатури. З'ясування усталених характерних ознак обраних музичних творів. Винайдення та застосування відповідної артикуляції. Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві

Основна література: 1.1, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9, 2.11.

**1.2. Музичне сприйняття художніх образів (20
годин)**

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів. Тембро-динамічні ознаки музичної палітри. Метро-ритмічна структура музичних творів. Музична форма.

Основна література: 1.1, 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9,
2.11.

Змістовий модуль 2 Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (16 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору. Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста.

Основна література: 1.1, 1.2.

Додаткова література: 2.8, 2.9.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (16 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної

інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Основна література: 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.1, 2.2, 2.7.

5. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування індивідуальних занять	1	34	34	32	32
Робота на індивідуальному занятті	10	34	340	32	320
Модульна контрольна робота	25	1	25	1	25
Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	2	10	2	10
Разом		-	409	-	387
Коефіцієнт		4,09		-	

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	Критерії оцінювання		Бали
1.	Поглиблене теоретичне ознайомлення з поліфонією	Ознайомлення з мистецтвознавською літературою	1	5
		Ознайомлення з музикознавською літературою	1	
		Ознайомлення з методичною літературою	1	
		Ознайомлення з різними редакціями поліфонічних творів	1	
		Прослуховування записів виконавців поліфонії	1	

2.	Вивчення поліфонічного твору	Вивчення прелюдії	1	5
		Вивчення фуги	1	
		Емоційне і виразне виконання прелюдії	1	
		Емоційне і виразне виконання фуги	1	
		Виконання поліфонії в темпі.	1	
3	Поглиблене ознайомлення з твором великої форми	Ознайомлення з мистецтвознавською літературою	1	5
		Ознайомлення з музикознавською літературою	1	
		Ознайомлення з методичною літературою	1	
		Ознайомлення з різними редакціями творі крупної форми	1	
		Прослуховування записів виконавців творів крупної форми	1	
4	Вивчення твору великої форми	Вивчення експозиції	1	5
		Вивчення розробки	1	
		Вивчення репризи	1	
		Виконання твору в темпі	1	
		Осміслене і емоційне виконання твору	1	
Усього: 20балів				

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Спеціальний інструмент (фортепіано)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Модульна контрольна робота №1	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентом поліфонічного твору або твору великої форми та п'єси.	Виконання одного музичного твору напам'ять, інших по нотах	5
	Виконання другого музичного твору напам'ять	5
	Правильна художня інтерпретація музичних творів	5
	Технічна досконалість відтворюваної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5

Максимальна кількість балів		25
Модульна контрольна робота №2	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентом поліфонії або твору великої форми та п'єси.	Своєчасність виконання модульного контрольного прослуховування	5
	Виконання музичного твору напам'ять.	5
	Стилістично відповідна художня інтерпретація музичних творів	5
	Технічна досконалість відтворюваної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5
Максимальна кількість балів		25
Усього		50

5.4. Форми проведення семестрового контролю

В першому семестрі формою контролю є залік. На заліку враховується вся робота студента за семестр.

За необхідності навчання може відбуватися **дистанційно**. Всі індивідуальні заняття, в режимі онлайн-навчання, заздалегідь плануються викладачем в гугл-календарі (за розкладом складеним навчальним відділом) у форматі онлайн-конференції, в «Zoom». Кожному студенту викладач надсилає посилання на такі заняття. Доступ на ці заняття, при необхідності, надається зав. кафедрою, працівникам навчального відділу, адміністрації Інституту мистецтв та університету.

При відсутності технічного забезпечення (немає світла, не працює інтернет, комп'ютер або планшет і т. ін.) заняття можуть проводитись на основі інших інформаційно-комп'ютерних технологій (з проведенням занять по вайберу або надсилаючи викладачу відеозапис тих музичних творів, над якими студент на цей час працює). Якщо студент надсилає викладачу записи музичних творів, то викладач аналізує гру студента і надає методичні рекомендації для подальшої самостійної роботи студента. Свої коментарі викладач може

записати на відео (або надрукувати в текстовому повідомленні) та надіслати студентові.

Всі заплановані модульні прослуховування, заліки та екзамени відбуваються в запланований час. Студент заздалегідь (за 1-5 днів до певної форми контролю) записує вивчені музичні твори і самостійно завантажує їх у створену папку на Google-disk, до якої надається доступ викладачам та студентам. Записи мають проводитися без вимикання та зупинки відеокамери, з початку до кінця виконання твору. На відео повинно бути чітко видно ігровий апарат виконавця, інструмент та його самого.

В умовах **дистанційного** навчання студенти вивчають такі твори:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми (соната, варіації, рондо, фантазія);
- п'єса українського або зарубіжного композитора.

5.5. Шкала відповідності оцінок 100 бальна шкала оцінювання

Рейтин гова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90- 100 балів	Відмінно - відмінний рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Студент демонструє емоційний відгук на музику, сценічну свободу, виконує в характері, відчувається розуміння форми та цілісності музичних творів.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Студент втілює драматургію музичних творів, розуміння виразності музичної мови.
C	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень умінь та навичок із незначною кількістю помилок. Студент доносить зміст твору, але не вистачає якісного звуковидобування, фразування, вистроєності динамічного плану тощо.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень умінь та навичок із значною кількістю недоліків, проте достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент демонструє маловиражені технічні, артистичні можливості, невпевненість у своїх діях.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень умінь та навичок. Студент зіштовхується із технічними зривами, погано інтонує, застосовує брудну педалізацію.

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень умінь та навичок з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень умінь та навичок, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ФОРТЕШАНО)»

Разом 120 год.: лабораторних (практичних) – 66 год., МК – 8 год., самостійна робота – 46 год.

	I семестр		II семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Підготовка навчальної програми студентом		Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності	
К-сть балів за модуль	409 бали		387 балів	
Індивідуальні заняття	1 – 14	15– 34	1 – 16	17– 32
Практичні	14	20	16	16
Самостійні	11	11	12	12
Назва начального модуля (практичне заняття)	Тема 1.1. Творче прочитання авторського тексту	Тема 1.2. Музичне сприйняття художніх образів	Тема 2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	Тема 2.2. Виконавська реалізація власної художньої інтерпретаційної моделі фортепіанних творів
Самостійна робота	5 б	5 б	5 б.	5 б.
Модульна контрольна робота	Модульна контрольна робота 25 б.		Модульна контрольна робота 25 б.	
Рейтинговий бал	Всього без урахування коефіцієнту – 409 бали		Всього без урахування коефіцієнту – 387 балів	
Коефіцієнт	Коефіцієнт – 4,09		-	

7. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Поліфонія

Бах І. С. ДТК Т.І та Т. II. Прелюдії і фуги.
Бах І. С. Французькі сюїти.
Бах І. С. Англійські сюїти. Партіти.
Гендель Г. Чакона Фа мажор.
Гендель Г. Прелюдія Соль мажор.
Регер М. Фугета тв. 17.
Скорик М. Прелюдії і фуги Соль мажор, Мі мінор, Ля мажор.
Хіндеміт П. Фуга Фа мажор.
Шумейко В. Прелюдія та фуга Соль мажор.

Велика форма

Бетховен Л. Сонати (за вибором); Рондо До-мажор.
Бетховен Л. Концерти для фортепіано з оркестром
Гайдн Й. Сонати (за вибором).
Гендель Г. Соната-фантазія До мажор.
Гріг Е. Соната Мі мінор.
Моцарт В. Сонати (за вибором), Концерти для фортепіано з оркестром.
Скарлатті Д. Сонати (за вибором).
Степаненко М. Соната-балада Мі мажор.
Шуберт Ф. Сонати Ля мінор, Ля мажор.
Хачатурян А. Сонатина До мажор.

Пієси

Бабаджанян А. Елегія Соль мінор.
Бетховен Л. Контрданси. Екосези.
Гершвін Дж. Прелюдії (за вибором).
Дремлюга М. Прелюд Фа дієз мажор.
Лисенко М. Експромт.
Ліст Ф. Втіха №4,5. , Ноктюрн мі мажор, ля мажор, Забитий вальс,
Експромт.
Мендельсон Ф. Пісні без слів (за вибором)
Равель М. Пavana.
Сен-Санс К. Карнавал тварин.
Степовий М. Маленька поема. Прелюд.
Шопен Ф. Ноктюрни. Вальси; Полонези (за вибором).

Штогаренко А. Етюд-картини (за вибором).
Шуберт Ф. Музичні моменти.
Шуман Р. Фантастичні п'єси.
Якушенко І. Джазовий альбом (за вибором)

НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том І. Редакція Б. Муджелліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інвенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибра`ні фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с. 8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344с.
9. Гайдн Й. Сонати для фортепиано. – Москва, 2008. – 164 с.
10. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
11. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
12. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
13. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004.
14. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
15. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
16. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.
17. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
18. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
19. Фортепіано 5 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.

20. Фортепіано 5 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
21. Фортепіано 6 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
22. Фортепіано 6 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
23. Фортепіано 7 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
24. Фортепіано 7 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
25. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
26. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
27. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
28. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова) література:

- 1.1. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського./ О. Б. Максимов – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127с.
- 1.2. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін./ Галина Микитівна Падалка – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 1.3. Рябов І. Виховання та навчання в ДМШ. Фортепіано. / І. Рябов, О. Мурзіна. – К.: Музична Україна, 1988. – 56 с.
- 1.4. Шрамко О.І. Основний музичний інструмент: алгоритми методики: навч. –метод. посіб. для студ. муз. ф-тів вищ. пед. закл. / О.І. Шрамко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 219 с.
- 1.5. Юник Д.Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 340 с.

Додаткова література

- 2.1. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті розвитку музичної педагогіки: історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти. Монографія. – К.: НПУ, 2007.– 460 с.
- 2.2. Гуральник Н. П. Історичні завоювання фортепіанної школи у контексті розвитку української музичної культури ХХ століття: аналіз періодизацій // Історико-педагогічний альманах. - 2006. - № 1. – С. 12–17.
- 2.3. Дряпіка В.І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта / В.І. Дряпіка. – К. : Ліра, 2000. – 228 с.
- 2.4 Згурська Н. М. Формування музично-виконавської культури майбутнього вчителя : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2001. 20 с. 42.
- 2.5. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / О. Т. Катрич. — Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. — К., 2000. — 17 с.
- 2.6. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх вчителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва: навчально-методичний посібник / А. М. Михалюк. – К.: Видавництво Ліра– К, 2016.– 220 с.
- 2.7. Олексюк О. Музична педагогіка / О. Олексюк. – К.: Київ. у-нт ім. Б.Грінченка, 2013. – 247 с.
- 2.8. Падалка Г.М. Пріоритетні напрями розвитку сучасної мистецької освіти // Теорія і методика мистецької освіти: Зб. наук. пр. – К.: НПУ, 2004.– Вип. 1 (6). – С. 15-20.
- 2.9. Фекете О. В. Формування виконавської концепції музичного твору [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / О. В. Фекете. — Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. — Х., 2009. — 19 с.
- 2.10. Шульгіна В. „Забуті сторінки українського фортепіанного педагогічного репертуару ХІХ століття” // Теорія і методика мистецької освіти. - 2005. - № 2 (7).- С. 101-107.